

tussen Duin & Dijk

Verbinden en ontsnipperen

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 17 3 ● 2018

De eek en de Ecologische

● *Eekhoorn maakt gebruik van de touwbrug ter hoogte van de Europaboulevard. Foto: still uit de film De Wilde Stad.*

In 2012 werd door de Amsterdamse gemeenteraad de ecologische structuur van Amsterdam vastgesteld en is een programma gestart om 180 ecologische knelpunten op te heffen.

In 2010 werd als onderdeel van de provinciale ruimtelijke verordening, de provinciale ecologische structuur vastgelegd. De provinciale ecologische structuur is onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), voorheen bekend als Ecologische Hoofdstructuur. Het NNN is het groene netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden in Nederland. Het netwerk moet natuurgebieden en het omringende agrarische gebied beter met elkaar verbinden.

De Amsterdamse ecologische structuur vastgelegd in 2012 (Timmermans & Daalder, 2012) is een uitwerking, aanvulling en een verfijning van het NNN. Amsterdam voegt een aantal dwars- en parallelverbindingen toe om het geheel sterker te maken. Het doel is om planten en dieren in Amsterdam zoveel mogelijk overlevingskansen te bieden. Dit door gebieden met elkaar te verbinden met groene wegen (bermen, slootkanten, oevers) en door 180 ecologische barrières (knelpunten) zoals asfaltwegen en andere infrastructuur passeerbaar te

maken voor dieren met bijvoorbeeld ecopassages. Bijkomend voordeel is dat de stad zelf ook natuurrijker wordt. Goed zichtbare soorten als kikkers, vlinders, libellen, egels (*Erinaceus europaeus*) en konijnen (*Oryctolagus cuniculus*) vergroten de beleevingswaarde van de stadse groengebieden aanzienlijk.

Omdat de ecologische structuur planologisch onderdeel is van de structuurvisie is het volgende beleidsuitgangspunt van kracht: "de ecologische hoofdstructuur wordt gerespecteerd, knelpunten worden aangepakt en voor wijzigingen is een besluit van de gemeenteraad nodig." Bij ruimtelijke projecten in een gebied waar zich een in deze visie benoemd knelpunt bevindt, is de beleidsintentie dat het oplossen van dat knelpunt wordt meegenomen in het programma van eisen en/of het budget van het desbetreffende projectplan.

Ecologisch beheer

Wat betreft het beheer van de ecologische structuur van Amsterdam zijn de volgende twee beleidsuit-

spraken van de gemeenteraad van belang:

Het beheer en de inrichting van de groenstroken in de ecologische structuur van Amsterdam dient zo natuurvriendelijk mogelijk te zijn, gericht op verscheidenheid aan vegetatie en het bieden van voldoende dekking.

Chemische bestrijdingsmiddelen mogen in de ecologische structuur van Amsterdam niet worden gebruikt.

Ter ondersteuning van het ecologische beleid is in 2015 door de gemeenteraad vastgesteld dat 50% van het door de gemeente beheerde openbaar groen, insectvriendelijk wordt beheerd. Het betreft hier openbaar groen dat zich buiten de ecologische structuur bevindt. Deze beleidsafspraken zijn vastgelegd in de Agenda Groen (Van der Veur & Wijten, 2015).

Opheffen 180 knelpunten

Om de Amsterdamse ecologische structuur goed te laten functioneren, is vanaf 2012 een programma gestart om 180 ecologische knelpunten

hoornbrug

Structuur Amsterdam

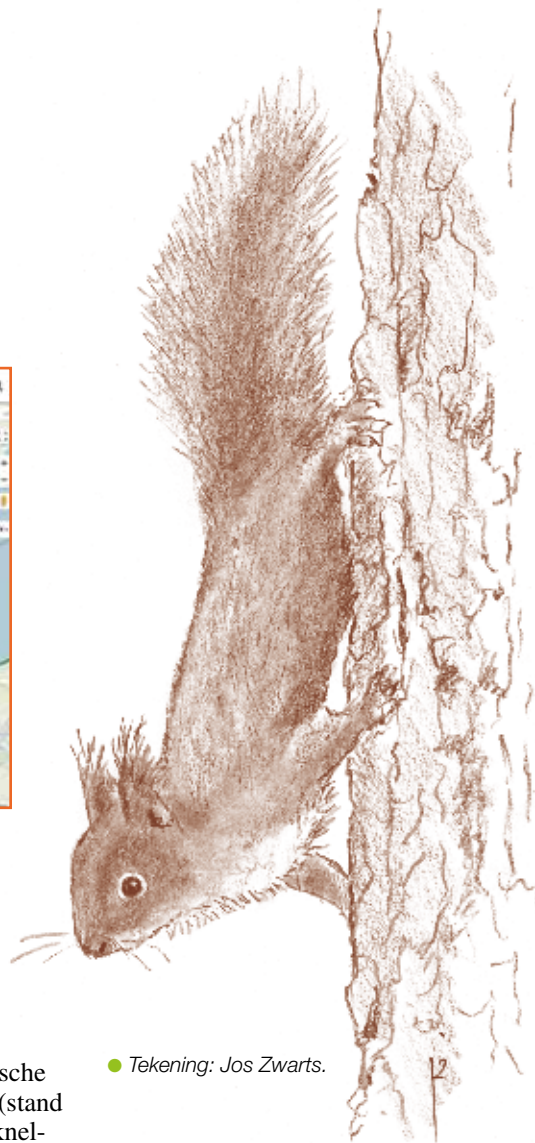
- Interactieve kaart ecologische passages en structuur (zie <https://maps.amsterdam.nl/ecopassages/>).

ten aan te pakken en op te heffen. Deze 180 knelpunten zijn op een openbare interactieve kaart in beeld gebracht (zie <https://maps.amsterdam.nl/ecopassages/>). Per knelpunt is aangegeven hoe ze met welke type ecopassage worden opgelost, voor welke doelsoorten en wat dat globaal kost. Er worden negen typen ecopassages onderscheiden. De strategie is om knelpunten zoveel mogelijk op te heffen door ze onderdeel te maken van de projectbegroting van grotere ruimtelijke projecten en mee te nemen bij de uitvoering van ruimtelijke plannen. Vaak zullen die projecten infrastructuur betreffen, waarbij externe partijen zoals Rijkswaterstaat en ProRail betrokken zijn, maar ook eigen Amsterdamse projecten, waardoor er mogelijkheden zijn voor medefinanciering. Voor medefinanciering en om knelpunten aan te pakken die buiten de bestaande ruimtelijke plannen vallen is jaarlijks een bedrag van € 200.000 vanuit de gemeentebegroting beschikbaar gesteld. De streefdatum voor het completeren

van de Amsterdamse ecologische structuur is 2020. Inmiddels (stand eind 2017) zijn er ruim 130 knelpunten opgeheven.

Eekhoornbrug

Het Amsterdamse Bos en het Amstelpark zijn twee belangrijke leefgebieden voor de rode eekhoorn (*Sciurus vulgaris*). Het Gijsbrecht van Aemstelpark vormt een essentiële groene verbinding tussen deze twee leefgebieden. Eekhoorns verplaatsen zich voornamelijk door de boomkronen. Waar bomen te ver uit elkaar staan, zoals bij autowegen, verplaatsen zij zich over de grond. Zes autowegen doorkruisen het Gijsbrecht van Aemstelpark en geregeld werden hier eekhoorns als verkeersslachtoffer gevonden. Om hier een eind aan te maken zijn in 2012 zes eekhoornbruggen aangelegd. Op plekken waar de verkeersslachtoffers vaak werden aangetroffen, zijn de boomkronen aan weerszijden van de rijweg middels touwbruggen met elkaar verbonden. Er is in totaal 300 meter aan touwbrug opgehangen.

- Tekening: Jos Zwarts.

Sinds de brug in de boomtoppen hangt zijn er geen dode eekhoorns meer gevonden en lijkt het dat de brug naar behoren functioneert. In de natuurfilm 'De Wilde Stad' (2018) is goed te zien hoe eekhoorns gebruik maken van de touwbrug.

Geert Timmermans
Gemeente Amsterdam
g.timmermans@amsterdam.nl

Literatuur

- TIMMERMANS, G. & R. DAALDER, 2012. Ecologische visie, ecologie, biodiversiteit en groene verbindingen in Amsterdam. Dienst Ruimtelijke Ordening, gemeente Amsterdam.
- VAN DER VEUR, W. & G. WIJTEN, 2015. Agenda Groen 2015-2018: Investeren in de tuin van de Amsterdammer. Ruimte & Duurzaamheid, gemeente Amsterdam.